

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Asan/13/2019
Identifikačné číslo spisu: 7017200879
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7017200879.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Tomáš Szilárdi - MALTON, s miestom podnikania Kurská 8, Košice, IČO: 14301237, zastúpeného JUDr. Rudolfom Žiklom, advokátom so sídlom Tichá 18, Košice, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: OPS/BEZ/2015/2042 O-468/2017 zo 4. septembra 2017, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/106/2017-89 z 12. decembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Rozsudkom č. k. 7S/106/2017-89 z 12. decembra 2018 Krajský súd v Košiciach podľa § 190 Správneho súdneho poriadku zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2015/2042 O-468/2017 zo 4. septembra 2017, ktorým žalovaný zmenil výrok rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, Inšpektorátu práce Košice, č.: 281/14/O-1 z 9. mája 2017 tak, že podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) uložil žalobcovi pokutu vo výške 5000 eur za porušenie povinností stanovených predpismi uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) štvrtom bode zákona o inšpekcii práce, konkrétne za porušenie § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní“), ktorého sa žalobca dopustil tým, že ako fyzická osoba - podnikateľ dňa 11. septembra 2014 o 10.05 hod. využíval závislú prácu fyzických osôb E. T. a L. B., ktoré pre neho ako zamestnávateľa vykonávali pomocné stavebné práce na pracovisku V. a nemal s nimi založený pracovno-právny vzťah podľa Zákonníka práce.

2. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný poukázal na to, že v dňoch 11., 19., 22. a 23. septembra 2014 vykonal inšpektorát práce u žalobcu na pracovisku v Košiciach, V. inšpekciu práce zameranú na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania, ktoré boli inšpektorátom práce zdokumentované v Protokole o výsledku inšpekcie práce č.: IKO-313-32-1.2/P- A25-14 z 23. septembra 2014, ktorý bol prerokovaný so zamestnávateľom dňa 23. septembra 2014, ktorý k protokolu podal vyjadrenie: „V budúcnosti sa tento skutok nebude opakovať.“

3. Na základe týchto skutočností prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. 281/14/O z 13. novembra 2014 uložil žalobcovi pokutu vo výške 5000 eur za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania, pričom žalovaný, ako odvolací orgán, rozhodnutím č. OPS/BEZ/2015/2042, O-554/2014 z 8. januára 2015 uvedené rozhodnutie potvrdil. Na základe správnej žaloby Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 6S/14/2015 z 11. júna 2015 rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že vo veci nebolo správnym orgánom nariadené ústne pojednávanie.

4. Správny orgán prvého stupňa pokračoval v konaní vedenom proti žalobcovi, ktorého listom z 10. januára 2017 opätovne vyzval na vyjadrenie sa k podkladom pre vydanie rozhodnutia, ako aj na predloženie ďalších listinných dôkazov, prípadne návrhu na doplnenie dokazovania. Zároveň ho prizval na ústne pojednávanie, na ktoré boli predvolané dotknuté osoby - L. B., E. T. a U. T.. Prvostupňový správny orgán na nariadenom ústnom pojednávaní dňa 3. februára 2017 vypočul žalobcu za prítomnosti jeho splnomocneného zástupcu. Na ďalšom ústnom pojednávaní dňa 25. apríla 2017, predmetom ktorého bol výsluch svedkov E. T. a U. T., kládol týmto svedkom spoločne s účastníkom konania otázky. Po vykonaní týchto procesných úkonov rozhodnutím č.: 281/14/O-1 z 9. mája 2017 Inšpektorát práce Košice uložil žalobcovi pokutu vo výške 5 000 eur.

5. Žalovaný po zhodnotení skutkového ako aj právneho stavu dospel k záveru, že v konaní pred správnym orgánom prvého stupňa bolo jednoznačne preukázané, že žalobca v pozícii fyzickej osoby - podnikateľa porušil zákaz nelegálneho zamestnávania zakotvený v § 3 ods. 2 s poukazom na § 2 ods. 2 písm. a) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Z obsahu spisu zistil, že fyzické osoby E. T. a L. B. v čase výkonu inšpekcie práce dňa 11. septembra 2014 o 10.05 hod. na pracovisku v Košiciach, V. vykonávali osobne, pre účastníka konania a za dohodnutú odmenu pomocné stavebné práce, avšak bez akéhokoľvek písomného dojednania zakladajúceho pracovno-právny vzťah medzi oboma zmluvnými stranami. Takéto konštatovanie vychádza z viacerých dokladov, z ktorých je preukázateľná nielen prítomnosť menovaných na kontrolovanom pracovisku (zachytená napr. v protokole), ale aj skutočnosť, že tieto fyzické osoby vykonávali pre žalobcu závislú prácu tak, ako to skonštatoval aj správny orgán prvého stupňa. Žalovaný poukázal na zápisnice o podaní informácie o vysvetlení dôvodu prítomnosti fyzickej osoby na pracovisku zo dňa 11. septembra 2014, v ktorých obidvaja menovaní po poučení zhodne uviedli a svojim podpisom aj potvrdili, že na kontrolovanej prevádzke pracujú dňa 11. septembra 2014 ako pomocní robotníci už od 08.00 hod., resp. 08.30 hod., a to na základe ústnej dohody so žalobcom za odmenu vo výške cca 3 eurá na hodinu, resp. 2,20 eura na hodinu, pričom L. B. tiež dodal, že práca spočíva v upratovaní sutín, a že robí na skúšku.

6. Žalovaný konštatoval, že znaky závislej práce (definovanej v § 1 ods. 2 Zákonníka práce) boli vo veci naplnené, pretože tak L. B., ako aj E. T. pre žalobcu vykonávali prácu, ktorá bola činnosťou realizovanou osobne zamestnancami pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa (na základe ústnej dohody so žalobcom), v jeho mene (tu odvolací orgán poukázal na skutočnosť, že obaja menovaní boli v rozhodujúcom čase činní spoločne s ďalším zamestnancom žalobcu - T. M., čo dokazuje, že išlo o pracovisko žalobcu, a teda o výkon práce v jeho mene a na jeho účet), v pracovnom čase určenom zamestnávateľom a za dohodnutú odmenu.

7. Výkon nelegálnej práce považoval žalovaný za preukázaný, a to napriek odlišnej výpovedi E. T. na ústnom pojednávaní. Vychádzal najmä z jeho výpovede, ktorú po poučení poskytol inšpektorom práce dňa 11. septembra 2014, z ktorej explicitne vyplýva, že na kontrolovanej stavbe pracuje ako pomocný robotník od 11. septembra 2014 od 8.30 hod. pre MALTON KE, a to na základe dohody s majiteľom

(žalobcom). Takáto výpoveď bola poskytnutá dotknutou osobou spontánne po tom, čo bola inšpektormi práce požiadaná o vysvetlenie dôvodu svojej prítomnosti na pracovisku žalobcu a preto jej podľa žalovaného možno logicky pripisovať vyššiu dôkaznú silu ako výpovedi na ústnom pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo so značným časovým odstupom (až dňa 25. apríla 2017). Žalovaný poukázal tiež na to, že pri kontrole dňa 11. septembra 2014 boli inšpektori práce svedkami výkonu práce troch osôb - E. T., T. M. (s ktorým žalobca preukázal založenie pracovnoprávneho vzťahu) a L. B., ktorý vo svojej výpovedi inšpektorom práce uviedol, že pracuje ako pomocný robotník pri upratovaní sutín. Túto skutočnosť (nakladanie sutín na ulici V. v Košiciach B. a T.) potvrdil aj samotný žalobca v zápisnici z ústneho pojednávania dňa 3. februára 2017. Žalovaný uviedol, že všetky zhromaždené dôkazy hodnotené vo vzájomnej súvislosti potvrdzujú záver o nelegálnom zamestnávaní E. T., ktorý pokladá za vecne správny, skutkovo i právne podložený.

8. Žalovaný poukázal na to, že Inšpektorát práce rešpektoval právny názor súdu vyslovený v zrušujúcom rozsudku a vo veci nariadil ústne pojednávanie, na ktorom vypočul nielen žalobcu za prítomnosti jeho splnomocneného zástupcu, ale aj dve predvolané osoby (E. T. a U. T.), vo vzťahu ku ktorým žalobcovi umožnil realizovať jeho právo vyplývajúce mu z § 21 ods. 2 správneho poriadku. Všetky predvolania adresované druhej dotknutej osobe, L. B., sa inšpektorátu práce vrátili ako nedoručiteľné, a preto pred správnym orgánom vypočutý na pojednávaní nebol. Inšpektorát práce podľa názoru žalovaného takýmto postupom zachoval právo účastníka konania na spravodlivý proces.

9. K zmene výroku rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa žalovaný uviedol, že jej podstata spočíva v zakotvení miesta spáchania skutku do výrokovej časti tak, aby sankcionované konanie nemohlo byť zameniteľné s iným. Doplnený údaj týkajúci sa miesta vyplýva tak z odôvodnenia, ako aj z ďalších listinných dôkazov, a preto jeho zakotvenie do výrokovej časti rozhodnutia predstavuje len istú formu docielenia perfektosti vydaného aktu, ktorá sama o sebe nijako nemení skutkovú podstatu sankcionovaného správneho deliktu.

10. Vo vzťahu k výške uloženej pokuty žalovaný uviedol, že táto je primeraná všetkým okolnostiam prípadu, jej výška je na spodnej hranici zákonnej sadzby, pričom vzhľadom na spôsob koncipovania § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce správny orgán nemal možnosť sankciu neuložiť.

11. Krajský súd v Bratislave po preskúmaní rozhodnutí správnych orgánov oboch stupňov dospel k záveru o ich zákonnosti. V odôvodnení rozsudku uviedol, že námietka žalobcu o nedostatočne zistenom skutkovom stave nie je dôvodná. Poukázal najmä na obsahy zápisníc o podaní informácií o vysvetlení dôvodu prítomnosti fyzickej osoby na pracovisku žalobcu, v ktorých L. B. výslovne uviedol: „na ul. V. ako pomocný robotník - pratanie sutín. Na tejto práci som sa dohodol s p. F.. Dnes tu pracujem cca od 8.00 hod. Dohodli sme sa na odmene cca 2,20 eur/hod. Zatiaľ sme sa na tejto práci dohodli len ústne - na skúšku“ a E. T. výslovne uviedol: „Na stavbe V., Ke Ďahanovce pracujem ako pomocný robotník od 11. septembra 2014 od 8.30 hod pre Malton Ke. Dohodol som sa s p. Z. F., majiteľom, na odmene okolo 3 eur/hod. Nemám ešte podpísanú dohodu“. Označeným fyzickým osobám bolo poskytnuté potrebné poučenie, najmä o povinnosti poskytnúť informácie potrebné na výkon inšpekcie práce (v zmysle § 16 ods. 5 zákona o inšpekcii práce).

12. Krajský súd v Košiciach poukázal na to, že správny orgán prvého stupňa vykonal vo veci ústne pojednávanie dňa 3. februára 2017, na ktorom bol vypočutý žalobca, ako aj pojednávanie dňa 25. apríla 2017, na ktorom svedkyňa U. T. uviedla, že v deň kontroly tam kontrolovaní pracovníci nepracovali na základe dohody s ňou, ale na základe dohody s p. F.. Svedok T. vypovedal okrem iného aj to, že v daný deň na stavbe nebol ako zamestnanec pani T., pre ktorú pracoval už v minulosti na základe živnostenského listu. Z uvedených skutočností možno podľa krajského súdu vyvodiť záver, že v deň kontroly na pracovisku žalobcu na ulici V. v Košiciach vykonávali E. T. a L. B. práce v prospech žalobcu, v pracovnom čase, za dohodnutú odmenu, pričom obaja v zápisniciach uviedli, že sa dohodli so žalobcom. Vyjadrenie svedka T. na ústnom pojednávaní dňa 25. apríla 2017, že iba stál na chodníku, nevykonával žiadnu prácu a mal záujem sa so žalobcom na práci iba dohodnúť, sa javí vo vzťahu k prvotnej výpovedi v čase kontroly ako účelové a v rozpore so skutočným stavom veci.

13. Krajský súd poukázal aj na rozpor medzi tvrdením žalobcu, ktorý pred správnym orgánom na ústnom pojednávaní dňa 3. februára 2017 vypovedal, že obaja označení pracovníci pre neho pracovali iba na subdodávku, ako zamestnanci pani T., a na ulici V. iba nakladali suť do vozíka a potom sa vrátili späť na Berlínsku ulicu, kde pracovali, a tvrdením svedka T., ktorý na ústnom pojednávaní dňa 25. apríla 2017 poprel, aby na ulici V. v deň kontroly vykonával akúkoľvek prácu. Aj uvedené svedčí o tom, že takéto tvrdenie žalobcu, ako aj tvrdenie tohto svedka neodráža skutočný stav udalostí, tak ako sa tieto udiali na pracovisku žalobcu, na ulici V. v čase kontroly inšpektormi práce. Komplexné vyhodnotenie týchto skutočností podľa názoru krajského súdu dáva dostatočný podklad pre prijatie skutkového záveru o tom, že tak L. B., ako aj E. T. v deň kontroly na pracovisku žalobcu pre žalobcu vykonávali závislú prácu, bez toho, aby so žalobcom ako zamestnávateľom mali uzatvorený pracovný pomer, prípadne dohodu o výkone práce, resp. o pracovnej činnosti.

14. Prvotné informácie získané od osôb prítomných na pracovisku žalobcu, podané spontánne po poskytnutí potrebného poučenia bez toho, aby boli akokoľvek ovplyvnené, majú podľa názoru krajského súdu v okolnostiach preskúmvanej veci vyššiu dôkaznú silu. Svedok E. T. síce v priebehu konania pred správnym orgánom prvého stupňa svoje tvrdenia o dôvode prítomnosti na pracovisku žalobcu zmenil, podľa názoru krajského súdu však tieto jeho tvrdenia nevyvracajú prvotné zistenia inšpektorov práce a navyiac ani nie sú v súlade s tvrdeniami samotného žalobcu, preto nie sú ani spôsobilé spochybniť skutkové závery správneho orgánu prvého stupňa a aj žalovaného.

15. Krajský súd poukázal aj na skutočnosť, že žalobca vo vyjadrení k protokolu z 23. septembra 2014 výslovne uviedol, že v budúcnosti sa tento skutok nebude opakovať, čo možno vyložiť aj tak, že si je vedomý zisteného porušenia zákona, ktorého sa už v budúcnosti nechce dopustiť (za situácie, že s kontrolovanými osobami uzavrel dohody o pracovnej činnosti dňa 16. septembra 2014). V týchto súvislostiach sa tvrdenie žalobcu, že kontrolované osoby vykonávali pre neho práce iba v subdodávke, javí podľa názoru krajského súdu ako striktné účelové, v snahe vyhnúť sa sankcii za zistené porušenie zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní.

16. Ako neopodstatnenú vyhodnotil krajský súd námietku žalobcu o porušení procesných ustanovení v priebehu samotného výkonu inšpekcie práce, keď ku kontrole nebol prizvaný, ako aj to, že kontrolovaným osobám nebolo poskytnuté potrebné poučenie o trestnosti krivej výpovede. Krajský súd uviedol, že postup inšpektorov práce bol v súlade so zákonom, pretože inšpektor práce je povinný oznámiť pred začatím inšpekcie práce svoju prítomnosť kontrolovanému zamestnávateľovi iba v prípade, ak tým negatívne neovplyvní výkon inšpekcie práce. V tomto prípade bolo pre účely kontroly dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania potrebné zachytiť bezprostredné a nikým neovplyvnené reakcie kontrolovaných osôb, čo v prítomnosti zamestnávateľa nebolo možné, pretože mohlo dôjsť k ovplyvneniu, resp. skresleniu ich odpovedí. Samotné zápisnice o podaní informácie a vysvetlení dôvodu prítomnosti fyzickej osoby na pracovisku boli vypracované plne v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o inšpekcii práce a kontrolované osoby neboli v postavení svedkov. Bolo im poskytnuté potrebné poučenie, najmä vo vzťahu k povinnosti poskytnúť informácie na výkon inšpekcie práce. Svojimi podpismi potvrdili, že poučeniu, ktoré im bolo poskytnuté porozumeli a inšpektorom práce poskytli aj pravdivé informácie. Podľa krajského súdu nemožno prihliadať ani na tvrdenú nižšiu vzdelanostnú úroveň kontrolovaných osôb vzhľadom na ich príslušnosť k rómskemu etniku, pretože z obsahu týchto zápisníc nevyplývajú žiadne výhrady kontrolovaných osôb proti ich obsahu, ani žiadna signalizácia inšpektorov práce o takýchto nedostatkoch kontrolovaných osôb.

17. Krajský súd považoval rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa za dostatočne odôvodnené aj vo vzťahu k výške uloženej sankcie, keď správny orgán dostatočným spôsobom vyhodnotil všetky rozhodujúce kritéria pre určenie výšky pokuty v zmysle § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce. Poukázal na to, že uloženie pokuty za správny delikt, ktorého sa dopustil žalobca, je obligatórne, pričom výška pokuty bola uložená na dolnej hranici zákonného rozpätia, keď bola zohľadnená dĺžka trvania protiprávneho stavu, veľkosť zamestnávateľa, ako aj skutočnosť, že u tohto zamestnávateľa ide o prvý takýto správny delikt.

18. K návrhu žalobcu na rozhodnutie súdu v zmysle § 198 ods. 1 písm. b) Správneho súdneho poriadku tak, že od uloženej sankcie sa upustí, krajský súd uviedol, že takýto postup vylučuje ustanovenie § 198 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, podľa ktorého správny súd môže podľa odseku 1 rozhodnúť len tak, ako mohol podľa osobitného predpisu rozhodnúť orgán verejnej správy. Uložená pokuta bola stanovená na dolnej hranici kvalifikovanej sadzby, preto krajský súd k sankčnej moderácii nemohol pristúpiť.

19. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, vo svojom rozhodnutí vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. f), g) a h) Správneho súdneho poriadku).

20. Poukázal na to, že prejednávanej veci predchádzalo konanie vedené pod sp. zn. 6S/14/2015, v ktorom Krajský súd v Košiciach zrušujúcim rozsudkom nariadil správne mu orgánu vykonať vo veci ústne pojednávanie. Sťažovateľ poukázal na to, že ústneho pojednávania dňa 9. mája 2017 sa osobne nezúčastnil zo zdravotných dôvodov, zúčastnil sa ho len jeho právny zástupca, čo považuje za odňatie možnosti konať pred správnym orgánom a bezprostredne sa vyjadriť k záverom svedeckého dokazovania. Krajský súd však túto skutočnosť náležite nevyhodnotil.

21. Sťažovateľ namietal, že v správnom konaní nebol vypočutý svedok B., čím došlo k nerešpektovaniu záverov rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 6S/14/2015. Správny orgán nezistil a náležite neobjektivoval skutkový stav veci. Táto námietka nebola krajským súdom v napadnutom rozsudku náležite skúmaná.

22. Sťažovateľ tiež namietal postup krajského súdu, ktorý nepovažoval za potrebné ustáliť zásadnú skutočnosť, a síce dokedy pracovali pre sťažovateľa pán B. a pán T. v subdodávke a od kedy mali pracovať v pracovnom pomere. Poukázal na to, že faktúry z 29. septembra 2014 a 31. októbra 2014, vystavené podnikateľkou U. T.C., naznačujú subdodávateľský vzťah, týmito faktúrami boli sťažovateľovi fakturované vykonané práce, preto nemal potrebu zamestnávať spomínané osoby a ich prácu považoval za prácu v subdodávke.

23. Krajský súd podľa sťažovateľa vôbec nezohľadnil výpoveď svedka T. v správnom konaní, kde potvrdil, že v deň kontroly nevykonával pre sťažovateľa žiadne práce a stál len na chodníku a čakal na sťažovateľa za účelom dohodnutia prípadného pracovného pomeru. Pokiaľ pán B. a pán T. pri kontrole tvrdili, že pre sťažovateľa pracujú, tak to bola pravda len do tej miery, že pre neho pracovali v subdodávke. Nakoľko ide o osoby s nízkym stupňom vzdelania, tieto nerozlišovali, či ide o pracovný pomer alebo subdodávku.

24. Sťažovateľ tiež namietal, že krajský súd nevzal do úvahy jeho súčasný zlý zdravotný stav, z čoho vyplývajú aj jeho nepriaznivé sociálne a ekonomické pomery.

25. Žalovaný sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti plne stotožnil s napadnutým rozsudkom krajského súdu a uviedol, že preskúmané rozhodnutia správnych orgánov vychádzajú zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci. Uviedol, že neúčast' sťažovateľa na ústnom pojednávaní dňa 25. apríla 2017 nie je pochybením správneho orgánu. Poukázal na to, že pojednávania sa zúčastnil splnomocnený zástupca sťažovateľa. Rovnako poukázal na skutočnosť, že zo strany sťažovateľa nebolo správne mu orgánu doručené žiadne ospravedlnenie a ani žiadosť o určenie iného termínu ústneho pojednávania. Sťažovateľ sa mohol k meritu veci osobne vyjadriť na ústnom pojednávaní dňa 3. februára 2017. Pokiaľ ide o meritom veci, podľa žalovaného nie je obrana sťažovateľa spôsobilá privodiť zamýšľaný právny následok. Žalovaný poukázal na svoje skoršie vyjadrenia, v ktorých sa podrobne zaoberal námietkami

sťažovateľa o údajnej existencii subdodávateľského vzťahu medzi ním a U. T., ako aj výpoveďou E. T. na ústnom pojednávaní dňa 25. apríla 2017. Zdôraznil, že sťažovateľ sankcionovaný nedostatok prvýkrát rozporoval až po tom, ako bol upovedomený o právnych následkoch svojho konania. Žalovaný navrhol, aby kasačný súd zamietol kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný, postupom podľa § 452 a nasl. Správneho súdneho poriadku preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 Správneho súdneho poriadku, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 Správneho súdneho poriadku).

27. Predmetom preskúmovacieho súdneho konania bolo rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Inšpektorátu práce Košice, ktorým bola sťažovateľovi podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce uložená pokuta vo výške 5 000 eur za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania (§ 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. a) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní), ktorého sa sťažovateľ dopustil tým, že ako fyzická osoba - podnikateľ dňa 11. septembra 2014 o 10.05 hod. využíval závislú prácu fyzických osôb E. T. a L. B., ktoré pre neho ako zamestnávateľa vykonávali pomocné stavebné práce na pracovisku V., Košice a nemal s nimi založený pracovno-právny vzťah podľa Zákonníka práce.

28. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu.

29. Podľa § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

30. Podľa § 2 ods. 1 písm. a) bod 4 zákona o inšpekcii práce, inšpekcia práce je dozor nad dodržiavaním právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

31. Podľa § 12 ods. 1 zákona o inšpekcii práce, inšpektor práce je pri výkone inšpekcie práce oprávnený

- a) vstupovať voľne a kedykoľvek do priestorov a na pracoviská podliehajúce inšpekcii práce a v nevyhnutnom rozsahu na súkromné pozemky a komunikácie,
- b) vykonávať kontrolu, skúšku, vyšetrovanie a iné úkony s cieľom zistiť, či sa dodržiavajú predpisy uvedené v § 2 ods. 1 písm. a) a záväzky vyplývajúce z kolektívnych zmlúv,
- c) požadovať od zamestnávateľa, fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, zamestnanca, zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, príslušného odborového orgánu a zamestnaneckej rady alebo zamestnaneckého dôverníka v prítomnosti svedka alebo bez neho informácie a vysvetlenia, ktoré sa týkajú uplatňovania predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv,
- d) požadovať predloženie dokumentácie, záznamov alebo iných dokladov potrebných na výkon inšpekcie práce a požadovať ich kópie,
- e) odoberať na rozbor nevyhnutne potrebné množstvo vzoriek materiálov alebo látok, ktoré sa používajú alebo s ktorými sa manipuluje na pracovisku, po oznámení zamestnávateľovi alebo ním poverenému zamestnancovi,
- f) používať technické prostriedky na zhotovenie fotodokumentácie, videodokumentácie a zvukových záznamov potrebných na výkon inšpekcie práce, ak ich použitie nezakazujú osobitné predpisy,
- g) požadovať preukázanie totožnosti od fyzickej osoby nachádzajúcej sa na pracovisku zamestnávateľa a vysvetlenie dôvodu jej prítomnosti.

32. Podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona o inšpekcii práce, inšpektor práce je povinný oznámiť pred začatím inšpekcie práce svoju prítomnosť kontrolovanému zamestnávateľovi alebo kontrolovanej fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, ak tým negatívne neovplyvní výkon inšpekcie práce.

33. Podľa § 13 ods. 2 zákona o inšpekcii práce, v prípade zistenia nedostatkov u kontrolovaného zamestnávateľa alebo kontrolovanej fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, je inšpektor práce povinný vypracovať protokol a ten prerokovať so zamestnávateľom alebo ním povereným zamestnancom, alebo s fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom. Inšpektor práce je povinný pri vypracúvaní protokolu prihliadať na vyjadrenia a doklady uplatnené alebo predložené kontrolovaným zamestnávateľom alebo kontrolovanou fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, počas výkonu inšpekcie práce do prerokovania protokolu.

34. Podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce, inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000 eur do 200 000 eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 eur.

35. Podľa § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce, inšpektorát práce pri ukladaní pokuty podľa odsekov 1 a 2 zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na

- a) závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov,
- b) počet zamestnancov zamestnávateľa a rizika, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa,
- c) počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, ak ide o uloženie pokuty podľa odseku 2 písm. a) prvého bodu,
- d) skutočnosť, či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku,
- e) opakované zistenie toho istého nedostatku.

36. Úlohou kasačného súdu bolo vo svetle námietok sťažovateľa posúdiť správnosť záverov krajského súdu, ktorý žalobu sťažovateľa zamietol. Po oboznámení sa s podkladmi prejednávanej veci, s napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, ako aj s relevantnou právnou úpravou na vec sa vzťahujúcou, dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia sťažovateľa nie je spôsobilá vyvrátiť dôvody, na základe ktorých krajský súd zamietol správnu žalobu.

37. Účelom právnej úpravy zákazu nelegálneho zamestnávania ustanoveného v § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní je chrániť pracovný trh a zamedziť nelegálnemu zamestnávaniu fyzických osôb. Nelegálne zamestnávanie má negatívny dopad tak na samotné nelegálne pracujúce osoby (ktorým nie je poskytnutá ochrana vyplývajúca z pracovnoprávných predpisov a predpisov o sociálnom zabezpečení), ako aj na celé podnikateľské prostredie (v ktorom dochádza k narušeniu rovnosti podmienok na podnikanie).

38. Kontrolou vykonanou u sťažovateľa dňa 11. septembra 2014 na pracovisku V, Košice orgány inšpekcie práce zistili, že dve fyzické osoby, E. T. a L. B., vykonávali pre sťažovateľa pomocné stavebné práce bez toho, aby mal s nimi sťažovateľ založený pracovno-právny vzťah. V správnom konaní, ktoré nasledovalo po vykonanej kontrole zameranej na dodržiavanie zákazu nelegálneho zamestnávania, správny orgán ustálil, že sťažovateľ, ako fyzická osoba - podnikateľ, využíval závislú prácu fyzických osôb a nemal s nimi založený pracovno-právny vzťah podľa osobitného predpisu, čím porušil zákaz nelegálneho zamestnávania podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. a) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Za uvedené porušenie bola sťažovateľovi uložená pokuta vo výške 5000 eur.

39. V kasačnej sťažnosti sťažovateľ namietal, že krajský súd náležite nevyhodnotil skutočnosť, že správne orgány neprihliadali na výpoveď svedka T. uskutočnenú na ústnom pojednávaní 25. apríla 2017, že sťažovateľovi bola odňatá možnosť konať pred správnym orgánom, keď sa nemohol zúčastniť

ústneho pojednávania zo zdravotných dôvodov, že v správnom konaní nebol vypočutý svedok B., a že fyzické osoby, ktoré mal sťažovateľ nelegálne zamestnávať, v skutočnosti pracovali pre podnikateľku U. T., s ktorou mal sťažovateľ subdodávateľský vzťah.

40. Uvedené námietky sťažovateľa nepovažuje kasačný súd za opodstatnené. Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, krajský súd sa so žalobnými námietkami sťažovateľa vysporiadal a uviedol dôvody, pre ktoré nemožno argumentácii sťažovateľa priznať úspech. Najvyšší súd sa s argumentáciou krajského súdu stotožňuje. Aj podľa jeho názoru bol vo veci riadne zistený skutkový stav a vykonané dokazovanie bolo náležite vyhodnotené a v hodnotení dôkazov, tak ako krajský súd, ani kasačný súd nezistil právne pochybenia ani logické nesprávnosti, rovnako nezistil ani takú vadu konania, ktorá by mala vplyv na zákonnosť rozhodnutia žalovaného orgánu verejnej správy.

41. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že v správnom konaní nebol vypočutý svedok B., a tým došlo k nerešpektovaniu záverov zrušujúceho rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6S/14/2015, najvyšší súd poukazuje na to, že Krajský súd v Košiciach v uvedenom rozsudku videl odňatie práva na spravodlivý proces v tom, že správny orgán ústne neprejednal správny delikt so sťažovateľom, nevyjadril však zároveň aj potrebu vypočuť vo veci svedka B.. Dôležité je v tejto súvislosti poukázať na to, že prvostupňový správny orgán predvolával na pojednávanie aj L. B., avšak tento si zásielky správneho orgánu neprevzal. Pokiaľ správny orgán nepovažoval za nevyhnutné v konaní vypočuť L. B. a nenariadil jeho predvedenie, najvyšší súd v tomto postupe nevidí žiadnu vadu a poukazuje na to, že sťažovateľ nijako nekonkretizoval, v čom by opätovné vypočutie L. B. malo zvrátiť hodnotenie dôkazov v prospech sťažovateľa, keďže L. B. už svoje vyjadrenie vo veci podal v čase vykonanej kontroly.

42. Krajský súd sa v napadnutom rozsudku jednotlivými výpoveďami svedkov, ako aj výpoveďami a tvrdeniami sťažovateľa podrobne zaoberal a vzájomne ich vyhodnocoval a s jeho závermi a logickými úvahami sa najvyšší súd stotožňuje. V tejto veci nemožno dospieť k iným záverom, ako k tým, že v neskorších tvrdeniach a výpovediach možno vidieť len snahu zvrátiť, či zmierniť následky vyvolané zisteným a zadokumentovaným skutkovým stavom. Sťažovateľ svojou argumentáciou nijako nevyvrátil hodnotenie skutkového stavu a dôkaznej situácie krajským súdom (tak ako je popísané v bodoch 11 až 15 tohto rozsudku). Prvotné spontánne výpovede, získané v čase výkonu inšpekcie, majú v okolnostiach preskúmvanej veci vyššiu dôkaznú silu, ako neskoršie pozmenené verzie, ktorým nemožno vierohodnosť priznať najmä s ohľadom na to, že nie sú podložené žiadnymi hmatateľnými dôkazmi.

43. Pokiaľ sťažovateľ svoje tvrdenia, že L. B. a E. T. v skutočnosti pracovali pre U. T., ktorá pre sťažovateľa vykonávala subdodávateľské práce, preukazoval faktúrami z 29. septembra 2014 a 31. októbra 2014, najvyšší súd musí konštatovať, že tieto faktúry tvrdenia sťažovateľa žiadnym spôsobom nepreukazujú a ani náznakom nepodporujú. Sťažovateľ bol sankcionovaný za nelegálne zamestnávanie zistené dňa 11. septembra 2014 na pracovisku na V. v Košiciach. Faktúra z 29. septembra 2014 je U. T. vystavená za plnenie uskutočnené 9. júla 2014 na ulici Gudernovej č. 2, 4, 6 a ulici Čínskej č. 27 v Košiciach. Faktúra z 31. októbra 2014 je U. T. vystavená za plnenie uskutočnené 31. októbra 2014 na ulici Berlínskej č. 15 v Košiciach. Sťažovateľ nijako nekonkretizoval a nevysvetlil, akým spôsobom majú predložené faktúry a skutočnosti v nich uvedené vyvrátiť závery žalovaného o nelegálnom zamestnávaní zistenom dňa 11. septembra 2014.

44. Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže priznať úspech ani námietke sťažovateľa, že jeho osobnou neúčastou na ústnom pojednávaní bolo porušené jeho právo konať pred správnym orgánom. Ako priznal aj samotný sťažovateľ, v správnom konaní mal ustanoveného právneho zástupcu, ktorého splnomocnil na svoje zastupovanie a bránenie svojich práv v konaní pred správnym orgánom, pričom tento právny zástupca sa zúčastnil aj ústneho pojednávania spojeného s výsluchom svedkov, preto nemožno súhlasiť so sťažovateľom, že mu bolo odňaté právo konať pred správnym orgánom, keď sa výsluchu svedkov na ústnom pojednávaní nezúčastnil osobne sám sťažovateľ. Dôležitá je pritom skutočnosť, že sťažovateľ si osobnú účasť na výsluchu svedkov dňa 25. apríla 2017 nevymieňoval, výsluchu sa zúčastnil jeho právny zástupca, preto mal sťažovateľ o podaných výpovediach vedomosť a

mal možnosť sa k nim vyjadriť; ústne pojednávanie sa uskutočnilo dňa 25. apríla 2017, rozhodnutie vo veci bolo vydané následne až dňa 9. mája 2017. Najvyšší súd poukazuje tiež na to, že sťažovateľ bol osobne pred správnym orgánom vypočutý na ústnom pojednávaní dňa 3. februára 2017 a bola mu daná možnosť vyjadriť sa k meritu veci.

45. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného konštatuje, že rovnako ako krajský súd, aj kasačný súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie žalovaného orgánu verejnej správy bolo vydané na základe riadne a dostatočne zisteného skutočného stavu, ktorý bol správne právne posúdený. Krajský súd postupoval v súlade so zákonom, keď žalobu zamietol, pričom argumentácia sťažovateľa v podanej kasačnej sťažnosti nebola spôsobilá závery prijaté krajským súdom vyvrátiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto kasačnú sťažnosť podľa § 462 ods. 1 Správneho súdneho poriadku zamietol.

46. O trovách kasačného konania rozhodol podľa § 467 ods. 1 Správneho súdneho poriadku v spojení s ustanoveniami § 167 ods. 1 a § 168 Správneho súdneho poriadku tak, že sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania z dôvodu neúspechu v kasačnom konaní a žalovanému nárok na náhradu trov konania zo zákona nevyplýva.

47. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.